

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Maximiliani Sandaei E Societate lesv Doctoris Theologi Architectvra Christiana

Sandaeus, Maximilianus

Coloniæ Agrippinæ, 1653

Sermo XIV. Vectes Architecti Cacodæmonis: Consuetudo popularis, praua illegitima celebrandi, intemperanter Bacchanalia: Comedendi carnes in Quadragesimâ: violandi ieiunium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

vel choraules.) cum quodam die Concionatorem Verbum Dei explicantem, & de mundi vanitatumque contemptu firmis lateribus differentem audivisset, commotus vehementer, & divino inflammatus amore, Canonicatus se abdicavit, mundum deservit, Ordinem sacratum ingressus exactam vitæ religiosæ rationem coluit. Nimirum, tantæ potentæ est VERBUM DEI. verè VECTIS Architectonicus. Huc spectant vocationes omnium Apostolorum, quorum aliqui Verbo DEI, tanquã VECTE translati sunt è mari, unus de telonio, non nemo ex nuptiis, ut tanquam lapides vivi, ad DOMUS DEI struendam aptarentur. Utinam idem VECTIS Architecti, Omnipotentis dextera rotatus commoveat vos vivos ædificii spiritualis lapides, & transferat à falsis ad vera, à vanis ad solida, à vitiis ad virtutes, à carne ad spiritum, à temporaneis ad æterna, à terrâ ad cælum, à creaturis ad Creatorem, qui in Patre, & Filio & Spiritu-sancto vos benedicens, est Benedictus in seculorum secula. AMEN.

SERMO XIV.

VECTES

Architecti Cacodæmonis.

Consuetudo popularis, prava, illegitima celebrandi intemperanter Bacchanalia: comedendi carnes in Quadragesima: violandi jejunium,

ARTI-

ARTICULUS I.

*Architectus Christo oppositus Cacodamon: & ejus affecla,
Qui Bacchanalia vivunt.*

QVEM ADMODUM in Militiâ Spirituali duplex est belli Dux & Imperator, Christus & ejus adversarius Lucifer, seu malorum Angelorum Caput, aut Antesignanus, vt, cùm de Militiâ Christianâ differeremus, demonstratum est; ita in Architectonicâ ejusdem denominationis, duplex est Architectus, CHRISTUS, & ejus antagonista SATAN, sive ille vocetur *Lucifer*, sive *Astarothus*, sive *Asmodeus*, sive *Belzebubus*, sive *Bohemothus*, sive *Leuiathan*, sive *Apollyon*, sive *Bacchus*, qui est omnium illorum pater, qui *Bacchantes* appellantur: in Evangelio celebre est nomen *Diabolus*, & communissimum, *Satan*, in Testamento Veteri; in Novo, *Satanas*. CHRISTUS ædificat Domum Sapientiæ; Lucifer, Satan, Bacchus Tabernam stultitiæ. Hunc imitantur, quicumque hoc tempore ex proposito stultescunt ac delirant, & tot ædificant stultitiæ gurgustia, quot suo exemplo ad similem stultitiam incitant, hominum stultissimi, quorum in mundo infinitus est numerus, qui compedibus vincendi essent, & in stultorum hospitale deportandi, ubi tam diu spinis ac urticis, nec non sale essent perfricandi, donec discerent sapere in Bacchanalibus, & stultitiæ ædificationem intermittere. Sic essent idonei, ut Feriâ quarta, quæ sequitur, in capite jejunii, cineribus conspersi cum fructu audirent: *Memento homo, qui pulvis es, & in pulverem reverteris*. Porro, ut Sapiens Architectus Christus sua habet Instrumenta, quibus Domum Sapientiæ extruxit, & inter cætera, Vectem admiran-

admirandæ potentia, qui est Verbum DEI, quo gravissima quæque elewantur, & de loco ad locum transferuntur, vt proximè est explicatum; ita stultus Architectus Cacodæmon, Sapientis Simia, suum habet Vectem, qui idem facere conatur, & se posse profiteretur; immò iactat superbè, se fundamentum Domus Sapientia, quod est magis, quàm Capitolij immobile saxum, immò, quàm Cælum & terra, posse loco mouere, transferre, inuerrere.

FUNDAMENTVM Domus Sapientia, sunt DEI Mandata, Christi Consilia, Præcepta dominica, quæ in Litteris divinis dicuntur Verba DEI, & sunt magis firma, inconcussa, immobilia, quàm cælum & terra, Christi D. attestatione: *Cælum & Terra transibunt: Verba autem mea non prateribunt.* Matthæi xxiv. Cuius sententia sensus potest esse comparatiuus, vt alibi doceo (a) nimirum, potius, ocius, facilius cælum & terra esse desinent, quàm verborum meorum vacillet stabilitas. Aut, magis est *admirabile* Verba mea infringi, aut moueri, quàm cælum aut terram: siquidem, ut est apud Isaiam Prophetam, *Verbum Domini manet, subsistit, perseverat, in æternum.* (b)

Quis est ergo ille Vectis, cuius vi mouere se posse gloriatur, atque tentat, per se, perque suos, Architectus Cacodæmon? Non est iste vnus, sed multiplex: nam tot eius generis, ac denominationis inuenio, quot sunt Instrumenta, quibus, improbi à Satanâ, edocti, tum aliàs, tum hoc potissimum Bacchanalium tempore legem diuinam, aut Ecclesiasticam à DEO provenientem euertere, à se remouere, & alio longè à se transferre nituntur.

(a) Sandaui in Opusculo *Mundus fallax. Comment. vii.* (b) *Isaia*

ARTICULUS II.

VECTIS ROSTRATVS.

Consuetudo praua inducens & roborans usum inebriandi.

PRI MV S Vectis rostro suo munitus est consuetudo popularis, qua solent pessimi Architecti DEI Verbum, legemque immobilem convellere. Nemo dubitare potest, esse DEI Verbum, quod habetur apud Isaiam Prophetam: (a) *Va qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam, & potandum vsque ad vesperam, vt vino estueris. Item Va qui potentes estis ad bibendum vinum, & viri fortes ad miscendam ebrietatem. Cui va, cuius patri va, cui rixa, cui fouea, cui causa vulnera, cui suffusio oculorum, nonne his, qui commorantur in vino, & student calicibus epotandis?* (b) Verbum DEI est: Neque fornicarii, neque fures, neque auari, neque ebrii, neque manduci, neque rapaces regnum DEI possidebunt. (c) Habetur ne herum legum minarum, decretorum DEI ratio, si tempus spectes, in Bacchanalibus, Saturnalibus, Martinalibus, prandij, cœnæ, symposiorum? Si loca, in triuijs, tabernis, popinis? si personas, à sacris, profanis; à viris, iuuenibus, adolescentibus: adde, à pueris, ac penè infantibus. Nulla habetur: liberè proloquendum est: omnes san- (si non singulos generum, sed genera singulorum consideres) qualibet opportunitate, quantum valent, bibunt, potant, hauriunt. Qui ad potandum fortissimus, ille dicatur honoratissimus: aut vice versâ. Hæc ars in puertia discitur, in adolescentiâ exercetur, in virili ætate perficitur. At nulla te Diuinorum præceptorum severitas, nullæ sacrarum Scripturarum minæ, nulla mouet Legem semel sancitæ, nunquam abolendæ reuerentia?

(a) I cap. v. xl. (b) Pro. xxiii. 29. 30. (c) I. Corin. vi. 10. consuetudo praua.

FATEOR, inquit M. Bibulus, doctus à Pseudo-politico, legem esse diuinam, sed consuetudine apud nos contrarium introductum videmus. Secundum consuetudinem patriam vivitur. Ego mores meos ad eandem compono, memor illius diverbii, quod vncialibus litteris ante cœnaculum cuiuslibet sculpendum esset:

Cum fueris Roma, Romano viuuto more,

Cum fueris alibi viuuto sicut ibi.

quodque grauissimum Præsulem Hipponensem usurpare non piguit sapius. (a) Consuetudo vim legis obtinere solet, quid me excrucias, Theologe? Magna est hæc, perniciofa, & meritò profliganda deceptio, cuius, præter *Serpentem-vectem*, (quomodo Leuiathanam cognominat Isaias Propheta (b) ignorantia, seu improbitas Pseudopoliticorum sunt magistri. In confesso est apud bonos Theologos, & LL. peritos.

PRIMÒ. Nullam consuetudinem habere vim contra legem naturalem. Quod docet S. Thomas p. secundæ quæst. xcviij. art. tertio ad primum: & satis constat ex cap. vlt. de consuet. vbi id Doctores & Glossa confirmat. Quoniam, quod lex naturæ iubet aut vetat, est per se bonum, aut per se malum. Quocirca, hominum vsu aut consuetudine tolli, vel abrogari nequit. Quamobrem, consuetudo contra legem naturalem inducta, vocatur in Jure civili, *consuetudo contra bonos mores: & Abusus: in Jure Canonico, corruptela*. Est autem Ebrietas juri naturali contraria.

SECUNDO, In legem Divinam Consuetudini potestatem non esse ullam. Quod iidem Doctores asserunt. Si quidem lex Divina à DEO est lata, ut seruetur ab omnibus. Itaque, quemadmodum non potest humana lege

T t 2

colli,

(a) S. August. epist. 138. cap. 9. (b) Epist. 117. ad Iannar.

colli, sic nec consuetudine, quæ mera est corruptela, si Legi
 diuinæ aduersetur. Iam verò legi diuinæ aduersatur, &
 eadem prohibetur Ebrietas, de quâ agimus quam nulli
 consuetudo ita afficiet, vt peccatum non sit, & æternam
 hominem non priuet beatitudine. Quoniam, *Cælum &
 Terra transibunt: Verba autem DEI non prateribunt.*

TERTIO. In confesso est, consuetudinem esse debere
 rationabilem, ac naturæ consentaneam: qualis non est
 abominanda Ebriosorum. Idem iudicium esto de tot
 alijs peruersis, & exitiis consuetudinibus: liberrime
 alterius famam denigrandi: sacrati Ordinis viris, ac Re
 ligiosis mendaciter crimina imponendi: aduersariis
 ad singulare certamen prouocandi, duellandi, &, si for
 ferat, instar canis contrucidandi.

ARTICVLVS III.

VECTIS FERRATVS.

*Consuetudo popularis violandi ieiunium Quadragesimale
 Ecclesiasticum.*

Hoc vtuntur plurimi ad transportandum à se Legem
 Martis Ecclesiæ de abstinentiâ à carnibus, & ieiunio
 quadraginta diebus. De quo monendi sunt, qui obliuiscuntur,
 antequam primis diebus illam violent. Attende.

IEIUNIUM Quadragesimale initium sumit ab hora duodecima
 noctis, quæ consequitur diem Martis huius hebdomadæ. Ita quæ
 tunc, & post illam, ea nocte carnibus vesceretur. violaret
 Quadragesimam huius anni quoad abstinentiam à carnibus.
 qui comederet pisces vel alia esculenta sumeret, violaret
 Ieiunium quadragesimale, quoad præscriptum vnicę refectionis certo tempore

pore sumendæ. At, Consuetudo est, inquis, vt die Martis, quippe, vltimo Bacchanalium, accumbamus vesperi post septimam, tum producamus cœnam in adultam noctem, deinde, ludamus, saltemus, tripudiemus: mox iterum accumbamus, edamus, bibamus, nec ante quartam matutinam recedamus. Quomodo enim alioquin, eo anno nos celebrasse Bacchanalia recordemur? An-non excusat nos bone Pater, tam bona consuetudo? Consuetudo illa est diabolica, non ab alio introducta, quàm à laruato aliquo Cacodæmone, cùm moliretur Vectem conficere, & suis tradere, vt Legem ab Ecclestâ latam euerteret.

II. PRÆTEREA. Si quæras à patre familias, ciue honesto: quò peruenère carnes, quos vltimo Bacchanaliũ die coxisti: fortasse dicet, tantum superfuit, vt pro die Mercurij & Iouis & sequenti satis fuerit, ac parumper pro die prima Dominica: tunc absumpsimus analecta. Quomodo? qua conscientia? hoc est violare Ieiunium quadragesimale. Pater mi. Consuetudo ita habet, vt paralipomena Bacchanalium sint vsui primis illis diebus Quadragesimæ absque vilo scrupulo. Pessima est Consuetudo, irrationabilis Consuetudo, nullibi à Prælati Ecclesiæ approbata Consuetudo. Vectis Diaboli, non Christi. Sic in fraudem Quadragesimæ potuisses vltimo die Bacchanalium assare integrum bouem, fartum gallinis, perdicibus, porcellis, & altilibus, vt fit Francofurti ad Mœnum in coronatione electi Imperatoris, sicque tota Quadragesima comedere ex Bacchanalium reliquijs. Non animaduertitis astum Cacodæmonis? At, vbi relinquemus carnes coctas? melius est, vt nos ijs vescamur, quàm vt proijciamus ante porcos, vel sepeliamus in fimo. Ergo desunt hospitales ægrorum domus, nosocomia, valetudinaria? eò essent mittenda

Bacchanalium illa lipsana. Desunt-ne pauperes, qui ad fores expectant, donec deferantur micæ de mensis dominorum suorum. At, quo titulo, quoue iure pauperes comedunt primis Quadragesimæ diebus carnes & pinguia, quæ diuitibus superfuerunt? Respondetur a Moralis Theologiæ Magistris, titulo necessitatis, si non habeant aliud quicquam quo vescantur. Deinde, titulo maternæ benignitatis & indulgentiæ, qua Ecclesia, non nouerca, sed amantissima mater fertur in pauperes, ut sibi carissimos filios. Denique, iure præscriptionis legitimæ, quam Prælati, & conscientiarum Præsides non reprobant. Quæ tametsi vera sint; non ambigo tamen esse pauperes studiosos, qui tam generosi sint animi, ut licet dentur carni patinæ, dedignentur ijs vesci. Quod ego omnibus suadeo. Si enim alijs diebus pisculentis carnibus abstinent, ea deberent esse magnanimitate, ut propter tres quatuor-ue dies, nollent de se dici, quod non obseruassent totam Quadragesimam.

III. ~~AD~~ Si quæram ab adolescente, alioquin minimè malo, post aliquot Quadragesimæ dies euolutos. Adolescens, comedisti oua diebus proximè superioribus? ita, Pater: ille optimus est noster cibus, nam neque ossa habet, ut carnes, nec spinas, ut pisces. Benè dicis, ita hoc volebam. Habuisti-ne tu facultatem comedendi Quadragesima? nam in ea cum carnibus Ecclesia prohibet oua. Habui equidem, Pater. Quisnam dedit Consuetudo. En Vectem Diaboli? Erratis Adolescentes. Non est eius rei vbique consuetudo legitima: alicubi est generalis licentia, Colonia nec est hæc licentia, nec illa Consuetudo, Sunt-ne tam seueri Colonienses? non sunt tam teneri, quàm obseruantes Canonum Ecclesiasticorum. Quare, si vsum ouorum putat esse necessarium

in sua domo paterfamilias, debet petere facultatem à suo Parocho. pro se, suisque domesticis: adolescentes autem Scholares à suis Confessarijs, qui ab Antistite Ordinario delegatam sibi exercent. Quare monendi sunt Academici litterarum studiosi, vt initio Quadragesimæ quilibet suo se sistat Confessario, & ab eo potestatem sibi fieri postulet.

IV. DENIQUE. Accidit aliquandò, vt quærat à viro Catholico familiæ curatore industrio: quomodo obseruatur à te tuisque Ieiunium quadragesimale. Bene, vt reor, responderet: nam ter omninò in hebdomade ieiunamus, Lunæ, Mercurij, Veneris, & nonnunquam addimus diem Sabbati. Quomodo bone vir? ergo non quotidie colitis ieiunium in Quadragesima? Non, Pater. Vnde hoc indultum? A consuetudine: sic enim passim sine scrupulo ieiunant hic ciues nostri, viri optimi. Quod adeo vulgatum est, vt quidam existimarint, per Consuetudinem in quibusdam Germaniæ locis introductum esse, vt ter in hebdomade per Quadragesimam sæcularibus ieiunare sufficiat. (a) Sed errare illos reor: nullibi sanè apud Catholicos, certè Colonix non est legitime introductum consuetudine, nec præscriptum tale quid. Et quidem esset ea consuetudo irrationabilis, nec Prælati Ecclesiæ in illam consentirent: quippe, quæ contra tam Sanctum & Apostolicum, omnibus sæculis ac nationibus apud Christianos celebratum ieiunij quadragesimalis institutum vergit. Quod si tamen quispiam probabilem aliquam causam adferat, cur non omnibus hebdomadis diebus ieiunare possit, cum eo facilius dispensare conuenit in frigidis istis Regionibus, quàm alibi. Recordor etiam Præuilegij à Pio IV. Pontifice Max. anno M.D.LXIII. Societate IESV concessi,

Tt. 4. ad

a) vide Layman lib. 4. tract. 8. cap. 3.

ad dispensandum cum ijs, qui in partibus Septentrionalibus ad ieiunandum totâ Quadragesima adduci non possunt: vt videlicet aliquoties in hebdomade qualibet ieiunare sufficiat.

ITA QUE si diebus istis hilariûm instiger vos falsitatis Architectus Cacodæmon ad intemperantiam, ad lasciuiam, ad impuritatem improbitatemque, quasi licet Diuina Bacchanalium tempore, vt non vigeat apud omnes, ita nullos obliget, quod consuetudine abrogata sit. Si in Quadragesima suggerat: liberè comedas quidlibet, & quandoquæ collibitum fuerit; consuetudinis id est Germanicæ, Responde audacter, calidè, & sine peccato, iracundè: Architecte malorum omnium Diabole, sit tibi tuus ille Vectis in damnationem. Consuetudinem omnem detestamur, qua Verbum DEI impetitur. Sis maledictus in æternum, qui euerrere conaris Verbum Domini, quod manet in æternum. Sit benedictum Nomen Domini in æternum, quia est Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, qui viuit & regnat in æternum. AMEN.

SERMO XV.

VECTIS CHRISTI.

Vfus legitimus Verbi DEI.

VECTIS DIABOLI.

Abusus Verbi DEI.

Scriptum